

Platforma electorală a blocului electoral “Alianța Civică “Furnica”

(Alegeri parlamentare 1998)

Moldova se află într-o criză adâncă și la răspîntie. Cauza principală a acestei situații este că nici forțele politice de dreapta, care au guvernat Moldova în prima jumătate a existenței sale ca stat independent, nici partidele de stînga, care au condus statul după aceasta, nu au fost în stare să stăvilească prăbușirea economică, diminuarea nivelului de trai al populației, dezordinea socială și de drept, să realizeze o idee politică modernă, care i-ar asigura țării o dezvoltare pozitivă stabilă.

Societatea a obosit de confruntare și extremism.

Ieșirea din situația creată noi o vedem în elaborarea unei formule noi de existență a societății moldovenești.

În concepția noastră, aceasta este o societate modernă echitabilă a cetățenilor liberi și asigurați, a familiilor prospere și destoinice, care ar stabili și ar asigura o viață decentă pentru toți cetățenii fără excepție.

Societatea echitabilă modernă este o societate de drept, umană, pluralistă, deschisă lumii civilizate, care recunoaște valorile general-umane.

Cu părere de rău, deocamdată noi nu avem o astfel de societate. Ea încă urmează a fi edificată.

Suntem conștienți de profunzimea și de extraordinara complexitate a problemei ce stă în fața noastră.

Dar propunem un program de soluționare a ei.

Un program elaborat de noi.

Un program pe care îl propunem alegătorilor.

Un program pe care îl vom putea realiza numai toți împreună.

I. Integrarea în lumea contemporană

Noi considerăm necesar utilizarea deplină a avantajelor ce le prezintă o țară mică în dezvoltare, ca o condiție obligatorie a integrării în lumea civilizată.

Moldova trebuie să-și construiască politica sa externă pornind de la principiul deschiderii pentru lumea civilizată.

O importanță deosebită se va acorda dezvoltării relațiilor cu Ucraina, România și Federația Rusă, ca principali parteneri comercial-economici ai Republicii Moldova.

În relațiile cu organizațiile internaționale vom porni de la principiul utilizării maxime și respectării normelor internaționale de drept. O atenție deosebită se va acorda dezvoltării relațiilor cu ONU și instituțiile ei specializate, cu Consiliul Europei și Uniunea Europeană.

În relațiile cu statele din fosta URSS, accentul principal se va pune pe dezvoltarea colaborării economice reciproc avantajoase și a celei în plan umanitar, precum și pe participarea la noile forme de integrare multilaterală, care vin în schimbul CSI.

Republica Moldova va continua să colaboreze cu toate organizațiile financiare internaționale, și în primul rînd cu Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional.

II. Consolidarea statului

În concepția noastră, un stat eficient înseamnă un stat care execută un minimum întemeiat de funcții, sociale necesare. Acesta este statul în care fiecărui cetățean i se garantează un loc destoinic, corespunzător realizărilor și meritelor sale față de societate. Pentru crearea unui astfel de stat, trebuie de îndeplinit o serie de acțiuni importante și de proporții.

III. Garantarea respectării principiilor constituționale

Pentru aceasta noi propunem:

- să se efectueze o reformă constituțională serioasă întru precizarea funcțiilor și împuternicirilor instituțiilor de stat.
- să se îndeplinescă separarea reală a puterii legislative, executive și judecătorești;
- să fie stabilită distinct responsabilitatea tuturor ramurilor puterii pentru starea lucrurilor în țară. Fără îndeplinirea acestui deziderat în țară va continua să domine dezordinea;
- să se consolideze înțelegerea reciprocă între diferitele grupuri etnice în baza concepției autonomiei național-culturale, care asigură minorităților, etnice un volum deplin de drepturi pentru dezvoltarea culturii și învățământului, prevăzute de legislația internă și normele de drept internațional;
- să se asigure un regim stabil și echitabil: lărgirea funcțiilor sociale ale limbii de stat va fi însoțită de dezvoltarea liberă a altor limbi răspândite pe teritoriul Republicii Moldova;
- să se garanteze respectarea documentelor de drept internațional referitoare la drepturile și libertățile omului;
- să se asigure realizarea drepturilor și sprijinul asociațiilor obștești ale cetățenilor, care sunt parteneri reali ai statului la soluționarea problemelor sociale;
- să se creeze condiții pentru formarea unor partide politice mari și capabile de acțiune. Ideea pluralismului politic nu trebuie să ducă la formarea a zeci de partide mici, care nu reprezintă pe nimeni în afară de liderii lor, vor fi susținute sindicatele în efortul lor de a apăra interesele oamenilor muncii, inclusiv prin a li se acorda dreptul de inițiativă legislativă;
- să se convoace un forum al tuturor forțelor politice, care vor semna convenția privind principiile păcii civice și depășirii crizei economice.

IV. Crearea unui aparat de stat eficient și competent

Pentru aceasta propunem:

- în scopul stabilirii exacte a funcțiilor și a competențelor Președinției, să fie elaborată și propusă spre examinare Parlamentului proiectul de Lege "Cu privire la Președintele Republicii Moldova", în care vor fi prevăzute concret mecanismele de realizare a principiului constituțional privind Președintele ca șef al statului;
- să fie modificat statutul deputatului în parlament, alesul poporului trebuie să activeze cât mai aproape de alegătorii săi. În timpul exercitării mandatului deputatul va fi în serviciul poporului și va trăi după aceleași legi ca și poporul;
- să fie revăzute înlesnirile neîntemeiate ale corpului de deputați, inclusiv limitarea imunității parlamentarilor;
- să se prevadă o regulă care i-ar obliga pe candidații la funcția de deputat în Parlament să-și declare întreaga avere personală;

- să fie modificat Codul Electoral, astfel ca cel puțin jumătate din deputați să fie aleși în circumscripții cu un singur mandat;
 - să fie ridicat rolul și potențialul Guvernului în realizarea funcțiilor statului pe calea adoptării unei noi "Legi a Guvernului", în care se va stabili statutul și competențele lui, în corespundere cu realitățile timpului;
 - să fie redus numărul de ministere și departamente;
 - să se efectueze reforma administrativ-teritorială, creîndu-se mari centre regionale administrative și economice. Administrația de stat să fie descentralizată. Organelor administrației locale să li se acorde competențe clare;
 - să fie revăzut și considerabil simplificat sistemul organelor controlului și supravegherii de stat.
 - să fie reduse la minimum verificările activității agenților economici, stabilindu-se o răspundere juridică strictă a persoanelor oficiale pentru amestecul neîntemeiat în activitatea lor;
 - să fie ridicat rolul și importanța serviciului de stat, care trebuie să devină un serviciu prestigios și bine plătit. Funcționarul de stat trebuie să fie un exemplu de îndeplinire a datoriei de serviciu și de înaltă responsabilitate în fața societății.
- Cea mai mare parte a funcțiilor în aparatul de stat trebuie să fie completate pe bază de concurs, principalul criteriu de promovare în serviciu să fie profesionalismul.

V. Soluționarea problemei transnistrene

În acest scop, propunem:

- să se renunțe la discuțiile pe marginea noțiunilor juridice privind forma regiunii transnistrene;
- să se facă pași concreți în direcția edificării statului comun;
- să se accepte maximum de compromisuri, ținînd cont de realizările de vîrf ale gîndirii contemporane în domeniul dreptului statal;
- să fie apropiate pozițiile părților în problemele care necesită o soluționare în comun;
- să se încurajeze pe toate căile crearea grupurilor financiar-industriale, din care să facă parte întreprinderi de pe ambele maluri ale Nistrului;
- să fie unificate sistemele monetare și financiare, precum și regimurile vamale;
- să fie înlăturate toate obstacolele din calea circulației libere a forței de muncă, a mărfurilor și serviciilor.

VI. Asigurarea ordinii de drept și a legalității

În acest scop, noi propunem:

- să se introducă în Codul Penal modificări care să prevadă înăsprirea pedepselor pentru crimele săvîrșite împotriva vieții, sănătății, proprietății cetățenilor;
- să se elaboreze un sistem de măsuri care să asigure descoperirea și sancționarea inevitabilă a oricăror atentate la drepturile și interesele cetățenilor;
- să se purceadă la combaterea hotărîta a corupției și protecționismului, pentru care lucru trebuie:
 - a) să se instituie darea de seamă obligatorie a persoanelor oficiale de toate nivelurile în fața organelor ierarhic superioare și a cetățenilor asupra activității lor, iar în cazul unei aprecieri negative, să se implementeze mecanismul demisiei din funcție;
 - b) toți conducătorii să fie obligați să-și declare toate interesele de ordin material și nematerial ce pot apare în procesul activității lor;
 - c) să se aplice practica schimbării periodice a funcționarilor în posturile pe care le

ocupă;

d) să se procedeze la verificarea legalității în construcția obiectivelor costisitoare și, în cazul lipsei documentelor justificative, proprietarii lor să fie obligați a plăti la bugetul de stat impozitele corespunzătoare speciale;

- să se garanteze legalitatea la examinarea petițiilor adresate de cetățeni organelor de stat;

- să se efectueze reforma organelor de drept;

- să se asigure protecția juridică cuvenită a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor, lucratorilor operativi.

VII. Modificarea doctrinei militare a statului

Ținând cont de realitățile politico-militare și de potențialul de apărare al țării, propunem:

- să fie redus contingentul militar permanent;

- să fie redus termenul serviciului militar obligatoriu până la 12 luni și să fie lărgit serviciul de alternativă.

Reformarea și relansarea economiei (O nouă politică economică)

Republica Moldova este una din țările mici ale Europei, iar nivelul produsului intern brut (PIB) pe cap de locuitor ne plasează printre cele mai sărace țări de pe continent. Avînd în vedere faptul că Republica Moldova este lipsită totalmente de bogății naturale și resurse energetice proprii, avînd o piață mică cu o capacitate de consum limitată, fiind învecinată cu două țări care se confruntă cu probleme similare, precum și ținînd cont de experiența pozitivă a altor țări, modelul optim pentru dezvoltarea țării noastre este o economie deschisă, orientată spre competiție, productivitate și calitate, atractivă pentru colaborare. Pornind de aici, se impun:

I. Obiectivele economice majore pentru următorii 5-7 ani

În primul rînd, se va realiza o creștere economică anuală de cel puțin 7-10%. Experiența multor țări din perioada de după al doilea război mondial ne demonstrează posibilitatea realizării acestui obiectiv într-un termen de 30-40 de ani, prin guvernare competentă și promovarea unei politici de restructurare (țările Europei de Vest, țările Asiei de Est: Singapore, Japonia, Hong-Kong, Coreea de Sud și Taiwan, ceva mai tîrziu – Malaizia, Thailanda și Indonezia, precum și Chile din America Latină. E de menționat fenomenul Chinei, țară cu cea mai mare creștere economică anuală, circa 10%, în decursul ultimilor 20 de ani și mai recent, Polonia, cu o creștere anuală de 7%).

Este necesară promovarea unei politici macroeconomice de stabilizare și reformare a sistemului financiar:

- rata inflației se va reduce treptat și se va menține la nivelul de 5-6% anual;
- deficitul bugetar se va reduce pînă la 2-2,5% față de PIB;
- deficitul balanței comerțului exterior se va reduce pînă la 50 mii dolari (față de aproape 300 mii dolari la momentul actual);
- rata șomajului se va diminua cu circa 30%.

2. Sistemul bugetar-fiscal

Reformele se vor implementa în următoarele direcții:

- sistemul de impozitare va fi simplificat, transparent, echitabil;
- povara fiscală va fi micșorată, lărgindu-se concomitent baza fiscală. Pentru aceasta sunt necesare:
 - diminuarea cotei impozitului de venit de la 32% la 20%, cu eliminarea tuturor facilităților fiscale la acest impozit ceea ce va contribui la combaterea economiei subterane și forme - evaziunea fiscală;
 - asigurarea implementării rapide a noilor standarde naționale în evidența contabilă, fapt care va exclude denaturarea fluxurilor financiare în economia națională;
 - stimularea creșterii activității antreprenoriale, a activității investiționale, ceea ce va oferi posibilități atractive pentru investitorii străini și autohtoni;
 - reevaluarea impozitului pe venit pentru persoanele fizice. La momentul actual schema de impozitare este dezavantajoasă pentru marea majoritate a populației;
 - în scopul legalizării resurselor business-ului subteran și repatrierii capitalului, începînd din 1998 se va introduce grațierea fiscală după achitățile respective față de buget.
- diminuarea cotei de contribuții la Fondul Social deja 32% la 20% ceea ce va

contribui la scăderea prețului de cost și la creșterea competitivității producției.

Va fi perfecționată gestionarea cheltuielilor publice ceea ce va contribui la:

- stocarea creșterii volumului de cheltuieli publice și reducerea acestora de la 46,7% din PIB în 1937 la 35% în anul 2000;
- optimizarea cheltuielilor pentru asigurarea medicală prin introducerea asigurării medicale private, aplicarea sistemului nou de asigurare cu pensii;
- micșorarea ritmului de creștere a datoriei externe și reducerea cotei acesteia la un nivel de sub 40 la sută în raport cu PIB.

Pe viitor vor fi atrase numai credite cu caracter investițional.

III. Politica monetar-creditară, sistemul bancar

Pentru fortificarea sistemului financiar-bancar, sunt necesare:

- micșorarea ratei de baza a scontului, care, la rândul său, va contribui la scăderea ratei reale a dobânzii în sistemul bancar la un nivel de până la 10%;
- acordarea de permisiuni persoanelor juridice pentru a deschide conturi (valutare și în lei moldovenești) la mai multe bănci comerciale;
- anularea plafonului de scoatere a valutei străine în numerar pentru persoanele fizice;
- acordarea de permisiuni persoanelor fizice de a deschide conturi în valută străină;
- stimularea investițiilor străine în vederea participării mai active la modernizarea sistemului bancar și încurajarea creării sucursalelor băncilor străine în Moldova;
- crearea unei bănci investiționale de dezvoltare și reconstrucție cu pachetul de control al statului, precum și a unei bănci ipotecare;
- crearea unei corporații de asigurare a investițiilor particulare și a depozitelor populației în băncile comerciale.

Consolidarea politicii valutare și a sistemului bancar va permite atragerea și plasarea în economia țării a resurselor financiare ale populației, precum și cele ale agenților economici.

IV. Politica în domeniul prețurilor

În Republica Moldova au fost liberalizate prețurile și tarifele, cu excepția tarifelor pentru gaz, energia electrică, termică și unele servicii comunale. Dar mecanismul de formare a prețurilor din țara noastră diferă radical de cel aplicat în țările dezvoltate.

În condițiile tranziției la economia de piață, statul va promova în continuare o politică de liberalizare a prețurilor. Numai concurența liberă a producătorilor, prestatorilor de servicii poate conduce la o scădere esențială și la stabilirea prețurilor reale, care vor fi determinate de cererea și oferta pieței. În acest context, statul va promova o politică antimonopolistă consecventă. Implementarea noilor standarde naționale de contabilitate va exclude posibilitatea majorării nejustificate a prețurilor.

Dar, ținând cont de condițiile economice actuale, statul își va rezerva anumite instrumente de influențare asupra mecanismelor de formare a prețurilor, și anume:

- politica protecționistă rațională va contribui la protejarea producătorilor autohtoni, având în vedere că la momentul actual aceștia nu pot concura cu producătorii din țările dezvoltate;
- politica de subvenționare în anumite ramuri;
- de control asupra monopolurilor naturale;
- de protecție a consumatorului.

V. Politica antimonopol și protejarea concurenței

În condițiile economiei de piață și în perioada de tranziție, politica antimonopol și concurențială devine una din direcțiile principale în reformarea economiei și depășirea crizei.

În acest scop este necesar:

- de urgentat adoptarea Legii cu privire la protecția concurenței, care ar corespunde legislației mondiale;
- de creat un organ independent care va promova politica unei concurențe libere cu împuternicirile corespunzătoare.

Atenția principală a statului trebuie să fie îndreptată spre dezvoltarea și crearea pe piață a concurenței loiale, organizarea unui control strict din partea statului asupra monopolurilor naturale, agenților economici care dețin o poziție dominantă pe piață.

Este necesar de a crea un sistem bine determinat privind prevenirea, limitarea și reprimarea activității monopoliste.

Sub un control strict trebuie să se afle și organele de stat, organele publice locale, acțiunile cărora pot limita concurența.

VI. Programe de restructurare și dezvoltare

Factorii creșterii economice pot fi grupați în următoarele programe orizontale, verticale și regionale, elaborarea cărora va oferi posibilitatea de a concentra forțele la aprofundarea reformelor în toate domeniile.

1. **PROGRAME PE ORIZONTALĂ** - cuprind întregul sistem de administrare publică și vor fi încadrate în următoarele blocuri:

- baza legislativă progresivă și aplicarea legilor;
- dezvoltarea sectorului privat, susținerea antreprenoriatului;
- atragerea investițiilor directe;
- competitivitatea și productivitatea, promovarea exportului;
- autoadministrarea locală;
- programul de acțiuni în domeniile umanitare, educație, cercetare-dezvoltare, domeniul informațional.

2. **PROGRAME PE VERTICALĂ** - vor fi orientate spre restructurarea sectoarelor și ramurilor vitale ale economiei naționale:

- restructurarea întreprinderilor și ramurilor industriale;
- reforma funciară și agrară, restructurarea gospodăriilor agricole;
- privatizarea sectorului energetic;
- reforma în domeniul locuințelor și serviciilor comunale;
- restructurarea în domeniul infrastructurii de producție.

3. **PROGRAME DE DEZVOLTARE REGIONALE** - vor fi implementate în:

- municipiile Chișinău și Bălți;
- sudul Republicii Moldova și Găgăuzia;
- Regiunea Transnistriei.

VII. Politica industrială și reformarea întreprinderilor

Pentru realizarea unei politici industriale eficiente, statul își va canaliza eforturile spre stoparea declinului și atingerea unei creșteri ritmice și stabile a nivelului de producție. Vor fi restructurate și renovate întreprinderile, va fi deschisă calea spre integrarea lor

în procesele economice mondiale.

Drept condiții de accelerare și derulare a procesului de restructurare a întreprinderilor vor servi:

- continuarea practicii de susținere din partea statului a proceselor de restructurare a întreprinderilor (activitatea Consiliului creditorilor de stat);
- redimensionarea întreprinderilor existente prin disponibilizarea mijloacelor fixe neutilizate în procesele tehnologice (înființarea întreprinderilor mici și mijlocii, tehnoparcurilor, parcurilor industriale), care asigură crearea noilor locuri de muncă.
- susținerea masivă a obiectivelor programului "Conversiune";
- formarea grupurilor financiar-industriale, bazate pe alianțe strategice pe termen lung și pe proprietatea privată (în mod deosebit la nivel mezo-economic: industria sticlei, ambalajului, industria constructoare de mașini pentru sectorul agricol, industria materialelor de construcție, industria pielăriei și încălțămintei);
- transmiterea în gestiune sau realizarea în favoarea managerilor până la 15% din acțiunile întreprinderilor în proces de privatizare;
- reabilitarea spațiilor industriale și oferirea, acestora sectorului privat, spre răscumpărare în rate, pe termen lung.

Pentru stimularea investițiilor străine se va practica pe larg crearea parcurilor industriale în regim de zonă economică liberă.

Zonele economice libere vor fi extinse și dezvoltate prin crearea capacităților de producție cu tehnologie înaltă și un mare potențial de export. Comerțul cu amănuntul în zonele respective va fi limitat.

În vederea asigurării unei creșteri economice esențiale, vor fi realizate următoarele măsuri primordiale:

- stimularea investițiilor efectuate de către reprezentanții sectorului privat autohton, prin neimpozitarea a 50% din veniturile impozabile utilizate pentru investiții. Investitorilor autohtoni le vor fi oferite condiții egale cu ale celor străini;
- atragerea investițiilor străine prin crearea unui mediu investițional loial și atractiv, precum și garantarea securității acestora, oferirea spațiilor și suprafețelor industriale și de business, instruirea forței de muncă, oferirea serviciilor calificate în domeniul juridic, comercial, fiscal, vamal, eliminarea barierelor birocratice etc;
- stimularea activității investiționale a populației. Se va oferi accesul liber a fiecărui cetățean la piața de valori, se vor atribui înlesniri fiscale în sfera hîrtilor de valoare corporative;
- dezvoltarea rapidă a capacităților manageriale și antreprenoriale prin implementarea programelor speciale de tipul "Planului Marshall", a stagierilor peste hotare (programul TACIS), a programelor de sprijin în domeniul calității (există o necesitate stringentă de a instrui cel puțin 2000-2500 manageri peste hotare);
- accelerarea implementării standardelor europene tehnice, organizaționale (ISO 9000), ale mediului înconjurător (ISO 14000), fără de care nu este posibil exportul mărfurilor de calitate, fără o industrie dezvoltată Moldova va avea destinul unei țări periferice.

VIII. Dezvoltarea sectorului agrar

Reforma agriculturii și a sectorului agroindustrial este un obiectiv de primă importanță al perioadei de tranziție spre o economie modernă.

În ultimii ani, politica statului în domeniul agriculturii a fost inconsecventă și contradictorie. Reforma funciară și cea agrară se promovează haotic din cauza lipsei unui plan bine coordonat de realizare a reformelor.

Se impune elaborarea de urgență a unei strategii în domeniul dezvoltării sectorului agrar cu următoarele elemente de bază:

- accelerarea și încheierea reformei funciare (privatizarea terenurilor agricole);
- asigurarea unor posibilități egale de dezvoltare a tuturor formelor de gospodărire, adică fermierilor, asociațiilor țărănești, societăților pe acțiuni etc.;
- crearea alianțelor strategice de lungă durată cu întreprinderile de prelucrare, precum și dezvoltarea infrastructurilor de aprovizionare și realizare a producției agroalimentare;
- sprijinul direct din partea statului în domeniile cercetare și selecție științifică a noilor soiuri de culturi și rase de animale;
- informarea agricultorilor prin crearea camerei agricole, a bazei de informații în rețeaua "Internet" privind tendințele prețurilor la produsele agroalimentare, tehnologiile noi, utilaje și echipament agricol;
- sprijinul în crearea asociațiilor de creditare mutuală, precum și a programelor de finanțare rurală; implementarea cadastrului funciar, înființarea băncii ipotecare etc;
- sprijinul în crearea întreprinderilor de reparații a tehnicii agricole și de prestare a serviciilor tehnice.

Acest program de redresare a agriculturii va putea fi realizat dacă vor fi create capacități instituționale noi, care ar stabili funcțiile statului în acest domeniu, în primul rând este necesară o restructurare radicală a Ministerului Agriculturii și Alimentației.

Statul va sprijini și va dezvolta procesul de prelucrare a materiei prime agricole, va stimula și va susține exportul produselor finite, în mod deosebit vor fi sprijinite produsele moldovenești tradiționale renumite prin calitățile originale, cu o valoare adăugată substanțială - prin proiecte și programe de susținere speciale. Astfel va fi posibilă refacerea sectorului agrar și ridicarea bunăstării locuitorilor de la sate.

IX. Reforma sectorului energetic

Sectorul energetic se află într-o criză profundă. Utilajul este învechit. Situația financiară se află în continuă agravare, deoarece toate guvernele precedente n-au avut voința politică de a elabora și aplica o strategie de reforme în acest domeniu important.

Soluționarea problemelor sectorului energetic este posibilă numai în condițiile reformării și deschiderii spre competiție, atragerii și încurajării investițiilor în acest sector. Cu respectarea următoarelor condiții:

- crearea cadrului legislativ și instituțional;
- privatizarea sectorului electroenergetic, de asigurare cu gaze și combustibil;
- conservarea energiei prin realizarea unui program de stat, care va determina o reducere de peste 20% a ponderii energiei în PIB;
- crearea mediului competițional, care va determina creșterea eficienței sectorului și va conduce, în final, la diminuarea tarifelor și prețurilor;
- promovarea unei politici de diversificare a surselor de energie, care va aduce la consolidarea securității energetice a țării;
- elaborarea unui program de stat pentru producerea energiei pe baza surselor netradiționale;
- treptat va fi exclus amestecul Guvernului în distribuirea energiei electrice, iar funcțiile Statului se vor limita la cele de reglementare, licențiere, protejarea intereselor consumatorilor.

X. Susținerea antreprenoriatului și a business-ului mic

În domeniul antreprenoriatului și business-ului mic, statul va pune accentul pe politica de încurajare și de susținere a spiritului întreprinzător și a libertății economice ale fiecărui cetățean.

Ponderea micului business în economia națională va crește ca rezultat al perfecționării sistemului respectiv, care va prevedea:

- elaborarea bazei normative și de drept normative;
- formarea infrastructurii de susținere a micului business;
- susținerea lui financiară și tehnică;
- asigurarea condițiilor egale pentru toate categoriile de antreprenori, anularea tuturor facilităților și privilegiilor nejustificate;
- reducerea poverii fiscale a întreprinderilor mici din sectorul de producție și inovațional;
- stimularea antreprenoriatului în localitățile rurale, în special în domeniul prelucrării, păstrării, transportării și realizării materiei prime agricole și a produselor alimentare, a reparației utilajului agricol, prestării de servicii sociale pentru populație;
- vor fi reduse plățile de arendă pe parcursul primilor ani de activitate. Ca rezultat al promovării politicii de susținere a business-ului mic, în următorii 4 ani numărul întreprinderilor mici va crește pînă la 200-250 mii, vor fi create circa 100 mii de locuri noi de muncă.

XI. Promovarea și susținerea exportului

Comerțul exterior constituie unul din factorii economici de bază ai țării, primatul revenind exportului, care reprezintă circa 47% din PIB.

Calitatea, competitivitatea, productivitatea sunt pilonii pe care se va baza politica statului în acest domeniu.

Imaginea favorabilă a țării în contextul european va fi promovată prin:

- aderarea republicii la Organizația Mondială a Comerțului;
- elaborarea concepției "Moldova - deschisă lumii" și a strategiei de susținere a exportului. Conform acestei strategii vor fi create Organizații de promovare a comerțului exterior. Centre de comerț internațional, Centre de marketing, o rețea de case de comerț, se va dezvolta instituția reprezentanților economici și comerciali ai Republicii Moldova în țările străine;
- camera de comerț și industrie va fi adaptată la standardele mondiale. O importanță deosebită se va acorda formării unui sistem de creditare și garantării creditelor pentru producătorii naționali de mărfuri destinate exportului.

XII. O nouă politică socială

Majoritatea populației are un nivel redus de trai, se confruntă permanent cu diferite dificultăți. Situația socială din țară este extrem de complicată, și pentru a o redresa, obiectivele și acțiunile prioritare de ordin social vor fi:

1. ASIGURAREA CREȘTERII VENITURILOR POPULAȚIEI

În acest scop:

- pe parcursul a 4 ani vor fi realizate programe speciale de creare a locurilor de muncă, ceea ce va contribui la reducerea șomajului;

- vor fi majorate salariile angajaților din sfera bugetară;
- va fi garantat, prin lege, un minim de retribuire a muncii pentru angajații din sectorul nestatal;

- pe parcursul anului 1998 va fi revăzut și perfecționat actualul sistem de pensionare. Noul sistem va asigura:

a) stabilitatea financiară a Fondului Social și creșterea acumulărilor în cadrul lui, ceea ce va determina achitarea prioritară și deplină a pensiilor;

b) majorarea pensiilor pentru actualii pensionari;

c) asigurarea unui nivel înalt de pensii a viitorilor pensionari prin acumularea surselor suplimentare în fondurile de pensii;

- pe parcursul anului 1998 va fi introdus un sistem calitativ nou de protecție și ajutor social a păturilor vulnerabile ale populației, care le va asigura un minim garantat de venituri prin organizarea masivă a lucrărilor publice, servicii și asistență socială din contul statului. Cheltuielile pentru serviciile comunale nu vor depăși 40% din venitul global al familiei;

- va fi elaborat Programul de combatere a sărăciei. Persoanelor sărace li se vor acorda posibilități de angajare în efectuarea lucrărilor publice, cu remunerarea respectivă.

În baza acestor măsuri, veniturile populației vor spori cu 20-25% până în anul 2000.

2. ASIGURAREA CETĂȚENILOR CU SPAȚIU LOCATIV

În acest scop:

- vor fi elaborate principiile de bază și va începe reforma în domeniul spațiului locativ și serviciilor comunale;

- va fi creat cadrul legislativ respectiv, care va permite ca în anul 1998 să fie creată infrastructura de funcționare a pieței de locuințe, de construcție, comercializare și schimb a spațiului locativ cu mecanismele respective (de gestionare, creditar-financiare, de procurare a spațiului locativ în rate pe termen de 20-25 ani etc.);

- statul va subvenționa partea esențială a cheltuielilor pentru construcția spațiului locativ familiilor care vor înfia și vor întreține 5 și mai mulți copii orfani;

- cetățenii săraci vor fi asigurați cu spațiu locativ din contul statului.

3. DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

- vor fi create condiții ca fiecare cetățean să-și poată realiza dreptul la studii și la obținerea unei meserii sau specialități. În acest scop vor fi deschise noi școli de meserii, vor fi sporite capacitățile instituțiilor de învățământ superior, se va introduce mecanismul de acordare a creditelor pentru studii;

- fiecare absolvent al instituțiilor de învățământ superior va poseda obligatoriu o limbă modernă, aceasta fiind o condiție pentru primirea diplomei de studii;

- se va extinde practica de pregătire a specialiștilor peste hotarele republicii, inclusiv din contul statului;

- instituțiile de învățământ vor beneficia de destule drepturi și posibilități în activitatea de creare și gestionare a propriilor surse materiale și financiare;

- profesorilor și pedagogilor li se vor asigura posibilități de promovare și dezvoltare profesională. Va fi ridicat prestigiul profesorilor și pedagogilor în societate.

4. OCROTIREA SĂNĂTĂȚII

Pentru asigurarea activității normale a instituțiilor medicale și ridicării nivelului asistenței medicale:

- vor fi create condiții pentru dezvoltarea atât a sectorului de stat, cât și a celui de alternativă, ceea ce va contribui la crearea mediului competițional în medicină și astfel cetățenilor li se va acorda posibilitatea de a-și alege instituția și modul de tratament;

- fiecărui cetățean începând cu anul 1999, îi va fi garantat un minim gratuit de

asistență medicală din contul statului;

- statul va acorda susținere financiară prioritară activităților ce țin de profilaxia bolilor, ocrotirea sănătății mamei și a copilului, realizarea programelor de stat de combatere și tratare a maladiilor sociale, de asistență medicală a oamenilor în etate, a invalizilor;

- statul va efectua controlul asupra prețurilor la cele mai importante medicamente și va subvenționa cetățenii care suferă de maladii cronice, care necesită un consum permanent de medicamente.

5. DEZVOLTAREA CULTURII

Statul va lua sub protecția sa oamenii de creație, creîndu-le condițiile necesare pentru valorificarea talentului și potențialului intelectual, va susține prin toate mijloacele uniunile oamenilor de creație.

Statul va crea toate condițiile pentru păstrarea și dezvoltarea tradițiilor și obiceiurilor băștinașilor, va susține culturile altor etnii conviețuitoare pe teritoriul republicii.

Vor fi luate sub protecția statului monumentele istorice, obiectele de cultură și de artă, alte obiective de valoare.

Creîndu-se un cadru juridic adecvat, favorabil activității de mecenat, se va facilita accesul populației la patrimoniul cultural.

Statul va promova o politică de majorare a fondurilor de cărți în bibliotecile publice, școlare, universitare și speciale, va acorda o atenție deosebită politicii de editare a cărților, în special a celor pentru copii și a manualelor.

6. POLITICA ÎN DOMENIUL TINERETULUI

Tineretul este viitorul țării.

Statul va acorda o deosebită atenție tinerii generații, creînd toate condițiile pentru ca tinerii să însușească valorile și tradițiile societății, dar și pentru ca să-și manifeste plener capacitățile.

Va fi fortificat sistemul universitar și preuniversitar, se vor deschide noi instituții de învățămînt cu scopul de a-i cuprinde pe toți cei capabili și doritori de a-și continua studiile.

Statul va garanta un quantum stabil de locuri de studii fără plată în instituțiile de învățămînt de toate nivelurile, va stimula aspirația tinerilor spre cercetări științifice prin majorarea burselor doctoranzilor, prin oferirea posibilităților de studiere și de stagiere în centrele universitare prestigioase de peste hotare.

Se va promova o politică socială favorabilă tinerilor angajați în diverse ramuri: industrie, agricultură, sfera bugetară. Se vor acorda credite avantajoase pentru construcția locuințelor, caselor particulare, și pentru consolidarea tinerilor familii.

7. DEZVOLTAREA CULTURII FIZICE ȘI SPORTULUI

Sănătatea națiunii se află în directă dependență de nivelul dezvoltării culturii fizice și a sportului. Statul va susține dezvoltarea educației fizice a tinerei generații în grădinițe, instituțiile de învățămînt, în paralel, va fi adoptat cadrul juridic necesar pentru activitatea eficientă a sportului profesionist.

8. REFORMA SECTORULUI DE CERCETARE-DEZVOLTARE

Principiile, obiectivele și direcțiile principale ale reformei sferei de cercetare-dezvoltare sunt:

- orientarea spre rezolvarea problemelor stringente prioritare ale dezvoltării economico-sociale a țării în baza concepției inovatoare;

- schimbările vor avea un caracter evolutiv, eșalonat în timp, nu se vor admite măsuri administrativ-distructive și se vor efectua cu participarea activă a savanților;

- păstrarea, susținerea și dezvoltarea potențialului uman și material al științei, al școlilor științifice cu renume;

- construirea sistemului competițional de selectare a temelor de cercetare și administrare a acestui domeniu de activitate pe principii democratice cu participarea activă a comunității științifice;
- elaborarea mecanismelor legislative de funcționare și finanțare de către stat a cercetărilor fundamentale, de prospecțiune și aplicative în cadrul direcțiilor prioritare de cercetare-dezvoltare;
- crearea infrastructurii inovaționale și de comercializare a rezultatelor cercetărilor;
- edificarea sectorului privat din domeniu;
- motivarea substanțială a angajaților încadrați în domeniile de cercetare-dezvoltare, a persoanelor cu spirit inovațional și creativ.

Scopul venirii noastre în Parlament este crearea unui cadru juridic adecvat pentru transpunerea în viață a Programului.

Numai împreună vom izbuti să construim un stat dezvoltat, puternic, capabil să creeze condiții merituoase pentru cetățenii săi liberi și prosperi, împreună vom făuri viitorul Tău, viitorul Republicii Moldova!

/Furnica, nr.5-6, 19 februarie 1998/